

KANSALLINEN YDINJÄTEHUOLLON TUTKIMUSOHJELMA KYT2022 - TUTKIMUSHANKE- ESITYKSET SYKSYLLÄ 2018

Työ- ja elinkeinoministeriö käynnisti vuonna 2018 kansallisen ydinjätehuollon tutkimusohjelman KYT2022. Tutkimusohjelma on nelivuotinen kattaen tutkimusvuodet 2019-2022. Tutkimusohjelman tarkoitus on taata ja luoda niitä yleisiä perusvalmiuksia, jotka ovat viranomaisille tarpeellisia ydinjätehuollon strategisten vaihtoehtojen arvioinnissa, ydinjätehuollon konkreettisten ratkaisujen valintatilanteissa sekä toteutukseen liittyvissä kysymyksissä.

Työ- ja elinkeinoministeriö ilmoittaa tällä kirjeellä menettelystä, jonka mukaisesti syksyllä 2018 voidaan tehdä tutkimushanke-esityksiä KYT2022-tutkimusohjelmaan. Tutkimushanke-esitykset voivat kattaa yhden tai useampia vuosia. Syksyn 2018 hankehaun jälkeen seuraava tutkimushankehaku käynnistyy syksyllä 2019.

Tämä kirje, tutkimusohjelman puiteohjelma, hakumenettelyssä tarvittavat lomakkeet ja ohjeet ovat saatavilla edellisen tutkimusohjelman verkkosivuilla <http://kyt2018.vtt.fi/>. KYT2022-ohjelman johtoryhmä käsitteli puiteohjelmaa ja hakumenettelyä kokouksessa 15.8.2018. Puiteohjelmaa ja hakumenettelyä käsiteltiin myös puiteohjelmaseminaarissa 20.8.2018.

Tutkimusohjelman rahoitus

Tämän kirjeen perusteella vastaanotetaan ja arvioidaan hanke-esityksiä, jotka on tarkoitettu rahoitettavan kokonaan tai osittain Valtion ydinjätehuoltorahaston (VYR) myöntämällä rahoituksella. Ydinjätetutkimusrahastoon, joka on erillisrahasto Valtion ydinjätehuoltorahastossa, kerätään vuosittain varoja ydinjätehuollon tutkimustoiminnan, tutkimusinfrastruktuurin ja täydennyskoulutustoiminnan rahoittamiseen. Kokonaisrahoitus, jonka VYR voi myöntää KYT2022-ohjelmaan vuodeksi 2019, tulee olemaan noin 3,5 milj. euroa. Vuosina 2020 - 2022 tutkimusohjelmassa käytettävissä oleva rahoitus on arviolta 2,9 - 3,7 milj. euroa. Käytettävissä olevat varat tarkentuvat ja vahvistetaan vuosittain.

Tutkimusohjelman hankehaussa on kolme osaa vuosina 2019 ja 2020 sekä kaksi osaa vuosina 2021 ja 2022. Niistä muodostuu ydinenergialain (990/1987) tarkoittamat vuosittaiset hankekokonaisuudet.

Ensimmäinen osa on tutkimushankkeiden ja tutkimusinfrastruktuuri-hankkeiden sekä täydennyskoulutustoiminnan hankehaku. Hankehaku on kaikille avoin, ja siinä käytettävissä oleva rahoitus on vuodelle 2019 noin 2,0 milj. euroa ja vuosille 2020-2022 vuosittain arviolta 2,2 milj. euroa. Vuonna 2018 tässä osassa jaettiin noin 2,0 milj. euroa.

Toinen osa on vain Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:lle suunnattu Ydinturvallisuustalon laboratorio-osan toimitilakustannus, joka on kuvattu laissa ydinenergialain muuttamisesta (676/2015), YEL 53 b §. Pykälän muutokset on kuvattu hallituksen esityksen HE 320/2014 yleisissä ja yksityiskohtaisissa perusteluissa. Tämä rahoitus on enintään 650 000 euroa vuosittain vuosina 2019-2022. Myös SAFIR2018-tutkimusohjelma rahoittaa toimitilakustannuksia enintään 2 050 000 euroa vuosittain vuosina 2019-2022.

Kolmas osa on kansallisen infrastruktuurin kehittämiseen tarkoitettu investointikustannus, joka on kuvattu laissa ydinenergialain muuttamisesta (676/2015), YEL 53 b §. Pykälän muutokset on kuvattu hallituksen esityksen HE 320/2014 yleisissä ja yksityiskohtaisissa perusteluissa. Tämä rahoitus on enintään 860 000 euroa vuosittain vuosina 2019 ja 2020. Myös SAFIR2018-tutkimusohjelma rahoittaa investointikustannuksia enintään 2 740 000 euroa vuosittain vuosina 2019 ja 2020.

Tutkimusryhmän tulee harkintansa mukaan esittää hankkeen nimeämistä ns. Excellence -hankkeeksi. Excellence -hankkeita koskeva arviointimenettely on kuvattu liitteessä 1. Useampivuotiset Excellence -hankkeet toimittavat seuraavina vuosina täydellisen tutkimushakemuksen sijasta ilmoituksen tutkimuksen jatkumisesta. Ilmoitus tarkoittaa lomakkeen "Rahoitusesitys energiatutkimus- tai selvityshankkeeksi" toimittamista täytettynä ja allekirjoitettuna. Edellä mainitulla hakulomakkeella tai sen liitteellä voidaan lisäksi toimittaa vähäiset tutkimussuunnitelmaa koskevat muutokset.

Hankkeen rahoitus voi muodostua joko kokonaan tai osittain VYR-rahoituksesta. Mahdolliset muut rahoittajat päättävät muusta kuin VYR-rahoitusosuudesta itsenäisesti ja erikseen käyttäen omia päätösmenettelyjään. VYR tekee kaikkien hankkeiden rahoituspäätökset vuosittain.

Hankkeiden valintaperusteet ja -menettely

KYT2022-tutkimusohjelmassa rahoitettavien tutkimushankkeiden valintaperusteina käytetään useita kriteerejä. Hankkeen merkittävyyttä ja hyödynnettävyyttä arvioidaan ydinjätehuollon tutkimustarpeiden kannalta. Hankkeissa haetaan verkottumista alan toimijoiden kesken, koottuja yhteisiä hankkeita ja ehyitä kokonaisuuksia. Koordinoiduissa hankkeissa olennaista on myös sisäinen koordinaatio. Hankkeiden koulutusvaikutusta arvioidaan sekä uusien asiantuntijoiden kouluttamisen että uuden osaamisen luomisen kannalta. Edellisten lisäksi arvioinnissa painotetaan tieteellisiä ansioita ja tuloksellisuutta, jota on osoitettu KYT-hankkeissa tai muissa yhteyksissä. Myös hanke-esitysten realistisuutta arvioidaan. KYT2022-tutkimusohjelmassa otetaan mukaan uutena kri-

teerinä hankkeen uutuusarvo, jolla tarkoitetaan esimerkiksi uutta tutkimusaihetta, näkökulmaa tai tutkimusmenetelmää.

Avoimeen hakuun osallistuvien infrastruktuurihankkeiden tulee selkeästi kohdistua ydinjätehuollon tutkimusvalmiuksien kehittämiseen. Täydennuskoulutustoiminnan tulee tehokkaasti edistää uusien henkilöiden tuloa ydinjätehuollon asiantuntijatehtäviin. Tutkimusohjelman puiteohjelmaa voidaan pitää hanke-esitysten laatimisen sisällöllisinä lähtökohtina. Tutkimusohjelman puiteohjelma on saatavissa tutkimusohjelman verkkosivuilta.

Tutkimusohjelman johtoryhmä valmistelee edellä todettuja kriteerejä noudattaen oman ehdotuksensa hankekokonaisuudesta työ- ja elinkeinoministeriölle, joka puolestaan tekee Valtion ydinjätehuoltorahastolle lopullisen rahoitusesityksen. Ennen rahoitusesityksen jättämistä ministeriö hankkii esityksestä lausunnon Säteilyturvakeskukselta. VYR tekee rahoituspäätökset vuosittain. Hankekokonaisuuden valmistelussa pyritään siihen, että kokonaisuus edistää sellaisen ydinteknisen asiantuntemuksen ja muiden valmiuksien kehittämistä ja säilyttämistä, joita tarvitaan ydinjätehuollon erilaisten toteutustapojen ja menetelmien arviointiin.

Hanke-esitysten jättäminen ja rahoituspäätökset

Hanke-esitykset on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriöön sähköpostiosoitteeseen tarjoukset@tem.fi viimeistään **26.10.2018**.

Hanke-esitykset liitteineen on toimitettava yhtenä skannattuna pdf-tiedostona, jonka nimi on muotoa ACRONYM_KYT2022_esitys_2018. ACRONYM on hankkeen korkeintaan 7 merkkiä sisältävä lyhytnimi. Asiakirjoissa ja sähköpostin saatteessa on viitattava syksyn 2018 hankehakua koskevaan asianumeroon TEM/TEM/1507/08.09.02/2018.

Hanke-esitykset on samaan aikaan toimitettava sähköpostitse myös tutkimusohjelman johtajalle suvi.karvonen@vtt.fi.

Tarkemmat ohjeet työsuunnitelman ja rahoitusesityksen laatimiseksi on esitetty tutkimusohjelman verkkosivuilla.

Ministeriön tavoitteena on, että KYT2022-tutkimusohjelman johtoryhmän ehdotus rahoitettavaksi esitettävistä hankkeista saataisiin vuoden 2018 loppuun mennessä. VYR tekee rahoituspäätöksensä 31.3.2019 mennessä.

Ministeriön ja KYT2022-ohjelman yhteyshenkilöt

Kansallisen ydinjätehuollon tutkimusohjelman KYT2022 hankkeita koskevista asioista ministeriön yhteyshenkilö on erityisasiantuntija Linda Kumpula, sähköposti linda.kumpula@tem.fi, puh. 029 506 0125. Ohjelmasta antaa lisätietoja myös sen johtaja Suvi Karvonen, sähköposti suvi.karvonen@vtt.fi, puh. 020 722 5286.

Riku Huttunen
osastopäällikkö, ylijohdaja

Linda Kumpula
erityisasiantuntija

LIITTEET	Excellence -hankkeiden arviointimenettely VYR-tutkimusohjelmissa
JAKELU	KYT2018-tutkimusohjelman verkkosivut http://kyt2018.vtt.fi/
TIEDOKSI	Valtion ydinjätehuoltorahasto Ydinturvallisuusneuvottelukunta

Excellence -hankkeiden arviointimenettely VYR-tutkimusohjelmissa

Excellence -hankkeilla tarkoitetaan VYR-tutkimusohjelmissa käynnistyviä hankkeita, jotka arvioidaan erityisen merkittäviksi, ja joille TEM sitoutuu suosittelemaan rahoitusta enintään neljän vuoden ajaksi.

Tutkimusohjelmiin käytettävien varojen keräämisestä ja jakamisesta tutkimukseen säädetään ydinenergilain (990/1987) 7 a luvussa. Tutkimusrahoituksen hakemista ja myöntämistä koskevaan menettelyyn sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Tutkimusohjelmiin käytettävät rahat kerätään vuosittain ydinvoimalaitosten haltijoilta sekä jätehuoltovelvollisilta ydinenergilain 53 a ja 53 b §:n mukaisesti. Rahat kerätään suhteessa ydinvoimalaitoksen luvassa ilmoitettuun nimellislämpötehon megawatteihin tai periaatepäätöksessä ilmoitettuun suurimman lämpötehon megawatteihin. Jätehuoltovelvollisten osalta rahat kerätään suhteessa ydinenergilain 43 §:n 2 momentin mukaisesti vahvistettuun vastuumäärään.

Tutkimusrahoitusta haetaan hanke-esityksellä. Hanke-esitys voi koskea yhtä tai useampaa vuotta. Tutkimusryhmän tulee harkintansa mukaan esittää hankkeen nimeämistä Excellence-hankkeeksi. Tutkimusryhmän tulee esittää tutkimushankkeen rahoitustarve koko hanke-esityksen keston ajalle. Hanke-esityksen suunnitelmassa hanke kuvataan siten, että tuki- ja ohjausryhmät saavat riittävät tiedot arvioinnin suorittamiseen, mutta kuitenkin sen verran yleisesti, että vähäiset muutokset tutkimuksen toteuttamisessa olisivat mahdollisia.

Tuki- ja ohjausryhmät esittävät johtoryhmälle näkemyksensä mahdollisista Excellence -hankkeista osana hanke-esitysten arviointia. Tuki- ja ohjausryhmät arvioivat Excellence -hanke-esitykset niiden koko keston ajalta. Tuki- tai ohjausryhmä voi suositella Excellence -hankkeiden rahoitusta koko haetulle ajalle tai lyhyemmäksi aikaa. Tuki- tai ohjausryhmä voi suositella Excellence -hankkeen rahoittamista kokonaan haetun rahoituksen mukaisesti tai osittain. Lisäksi tuki- tai ohjausryhmä laatii hanke-esityksistä sisällöllisen arvion. Muiden hanke-esitysten osalta tuki- tai ohjausryhmä toimii kuten aikaisemmin.

Johtoryhmä voi suositella Excellence -tutkimushankkeelle rahoitusta tuki- ja ohjausryhmien arvio huomioon ottaen yhdelle tai useammalle vuodelle sekä vuositasolla kokonaan haetun rahoituksen mukaisesti tai osittain. Muiden hankkeiden osalta johtoryhmä toimii kuten aiemmin. Johtoryhmä laatii rahoitussuosituksen TEM:lle vuosittain. Johtoryhmän rahoitussuositus kattaa kaikki hankkeet ja jäljellä olevat tutkimusohjelman vuodet.

TEM pyytää vuosittain lausunnon STUK:lta tutkimusohjelman hankekokonaisuudesta. Lausuntopyyntö kattaa tutkimusohjelman hankekokonaisuuden kaikki hankkeet ja jäljellä olevat vuodet. STUK:n myönteinen lausunto hankekokonaisuudesta on edellytys Excellence -hankkeen käynnistymiselle.

TEM laatii rahoitusesityksensä VYR:lle vuosittain. Rahoitusesitys kattaa tutkimusohjelman hankekokonaisuuden kaikki hankkeet ja jäljellä olevat vuodet. VYR tekee rahoituspäätökset TEM:n esityksen perusteella. Myös muut rahoittajat voivat edelleen rahoittaa tutkimushankkeita omien menettelyjensä mukaisesti. TEM sitoutuu rahoitusesityksessään nimeämiensä Excellence -hankkeiden osalta useampaan vuoteen. Useampivuotiset Excellence -tutkimushankkeet toimittavat hankkeen käynnistyttyä seuraavina vuosina **ilmoituksen** tutkimuksen jatkamisesta. Jos hankkeessa tapahtuisi merkittäviä muutoksia, tutkimusryhmän on toimitettava uusi hanke-esitys. Mikäli Excellence -hanke ei etene odotetusti, johtoryhmä voi esittää rahoituksen leikkausta tai keskeyttämistä. Kaikki rahoitusta saaneet tutkimusryhmät raportoivat VYR:n rahoitusehtojen mukaisesti.

Johtoryhmä voi nimetä hankkeita Excellence -hankkeiksi myös ohjelman ensimmäistä vuotta myöhempinä vuosina haettua tutkimushanketta edellä esitetyn menettelyn mukaisesti. Excellence -hankkeiden määrittelyllä vastataan tutkimusohjelmien kansainvälisissä arvioissa esitettyihin huomioihin pidempiaikaisten rahoitusmenettelyjen hyödyllisyydestä.